

niti, by si vzpomněl, že byl s ním v hotelu »Imperiál« a tam platil za něho útratu, že však dospěl k závěru, že toto zodpovídání se stěžovatelovo nezasluhuje víry. Posléze uvedenými vývody neprovádí tudíž stížnost uplatňovaný hmotněprávní důvod zmatečnosti po zákonu, ježto vychází ze skutkového předpokladu rozsudkem nezjištěného, ba jím vyloženého (§ 288 odst. druhý čís. 3 tr. ř.).

Čís. 3294.

Z toho, že standarta obsahovala toliko citát bez souvislosti s dalším obsahem a smyslem případného parlamentního jednání a řeči tam pronesené, nemůže se dovozovati, že se jednalo o sdělení ve smyslu § 28 odst. třetí tisk. zák.

(Rozh. ze dne 18. října 1928, Zm I 425/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. května 1928, jímž byli stěžovatelé uznáni vinými zločinem podle § 15 (3) zák. na ochr. rep., P. též přestupkem podle §§ 11 a 19 zák. ze dne 15. listopadu 1867, čís. 131 ř. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku nalézacího soudu neúplnost řízení proto, že nepřipustil důkaz o tom, že doslov standarty byl imunisován. Že tento návrh byl obhajobou činěn, plyne z protokolu o hlavním přelíčení, a též, že nalézací soud návrhu tomu nevyhověl. Přes to jest však v tomto směru zmateční stížnost uplatňující poukazem zmatek podle § 281 čís. 4 tr. ř. zřejmě bezdůvodnou, neboť i z toho, co obžalování o obsahu závadné standarty připouštějí, plyne, že se tu nejednalo o sdělení o veřejném rokování sněmu, které má v § 28 tisk. zák. zaručenou beztrestnost. Neboť jen z toho, že standarta obsahovala toliko citát bez souvislosti s dalším obsahem a smyslem případného parlamentního jednání a řeči tam pronesené, nemůže se dovozovati, že se jednalo o sdělení ve smyslu § 28 odst. třetí tisk. zákona, nepřihlížeje ani k té okolnosti, že není ani zjištěno, že se jednalo o sdělení tiskem. Nalézací soud tedy obhajobu nezkrátil a zmatek nezaložil, nepřipustiv důkaz o oné nerozhodné okolnosti.

Čís. 3295.

Výhrada prodatelova vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny nemá účinku, byla-li prodatelem učiněna teprve dodatečně v účtech a v dopisech při dodání zboží po platném dřívějším ujednání prodeje na úvěr (na pevný účet), to ani tehdy, když se kupitel proti výhradě té dodatečně učiněné neohradil (§ 863 obč. zák.).

Poškozovací úmysl (§ 485 tr. zák.) není totožný s úmyslem nadřizovacím (není tímto úmyslem nutně dán); je však dán vědomím, že nezbytným důsledkem výhody jednomu věřiteli poskytnuté jest újma jiných věřitelů zejména ve kvotě, kterou budou pak jejich pohledávky uspokojeny.

(Rozh. ze dne 18. října 1928, Zm II 132/28.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 16. ledna 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183, 184 tr. zák. a přečinem nadřizování věřiteli podle § 485 tr. zák. a úpadku z nedbalosti podle § 486 čís. 2 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výroku o vině, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry a přečinem nadřizování věřiteli, jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc vrátil témuž nalézacímu soudu, by o ní v rozsahu zrušení znova jednal a rozhodl, přihlížeje k nezrušenému výroku, že obžalovaný jest vinen přečinem nedbalého úpadku podle § 486 čís. 2 tr. zák. V osvobozující části zůstal rozsudek nedotčen.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, jež napadá — uplatňujíc důvody zmatečnosti § 281 čís. 5 a čís. 9 písm. a) tr. ř. — jen odsuzující výrok první stolice pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák. a pro přečin nadřizování věřiteli podle § 485 tr. zák., nelze upřítí důvodnost ohledně těchto trestných činů. Pokud jde o zločin zpronevěry, dlužno z úvah uvedených v rozhodnutí čís. 2276 sb. n. s. přisvědčiti názoru stížnosti, že nemá výhrada prodatelova vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny účinek, byla-li prodatelem učiněna teprve dodatečně v účtech a v dopisech při dodání zboží po platném dřívějším ujednání prodeje na úvěr, přesněji na pevný účet, to ani tehdy, když se kupitel proti výhradě té dodatečně učiněné neohradil. Ačkoliv možno vůli ve smyslu § 863 obč. zák. projevit také mlčky, nelze neohrazení se kupitele proti oné výhradě o sobě pokládati za schválení výhrady, za souhlas s ní a uvolení se v obmezení s ní spojená. Taková jednostranná dodatečná výhrada byla by v rozporu se závazky, které prodatel předchozí smlouvou převzal, a na úkor práv, kterých kupitel smlouvou tou již nabyl (srovnej Staub-Pisko, komentář k obch. zák. čl. 279 poznámku 4, odst. a)). Rozhodovací důvody napadeného rozsudku nezjišťují, zda předchozí smlouva o prodeji zboží, jehož zpronevěra dává se obžalovanému za vinu, byla ujednána na pevný účet, a běřou jen za prokázáno, že při objednávce (přesněji při objednávkách) nebylo o výhradě vlastnictví mluveno. Než ve výsledcích hlavního přelíčení jsou různé složky, které mohou poukazovati buď k tomu, že zboží bylo cestujícím (zástupcem) dodatelovým prodáno obžalovanému na pevný účet bez výhrady vlastnictví, buď k tomu, že

alespoň — což by po stránce subjektivní stačilo — obžalovaný předpokládal, že se tak stalo a že nabyt smlouvou právního nároku, by mu bylo zboží dodáno bez oné výhrady na pevný účet (na úvěr, ne do komise). Sám rozsudek reprodukuje obhajobu obžalovaného, že zboží bylo koupeno na účet a nikoliv převzato do komise; mimo to uvedl obžalovaný, že B. (cestující dodatelů) ustavičně tvrdil, že jest oprávněn poskytovat úvěr, a že on (obžalovaný) byl toho mínění, že mu bylo zboží prodáno na úvěr. Svědek B. udal, že bylo ujednáno, že likéry budou zaplacený do tří měsíců po dodání a že o vyhrazení vlastnictví až do úplného zaplacení nebylo mezi nimi řeči, že ujednal s obžalovaným tříměsíční platební lhůtu, že mu to také napsal na objednávací lístek, a že o výhradě vlastnického práva nic neví. Proto bylo — arciť přihlížejíc i ke svědecké výpovědi dodatele W-a, že B. povolením platební lhůty do dubna 1927 vykročil ze svého oprávnění — zjistiti, zda byla mezi B-ou, jako nástupcem dodatele W-a a obžalovaným ujednána — skutečně neb alespoň podle předpokladu obžalovaného — konečná platná smlouva o dodání zboží na pevný účet čili nic. Jen po záporném rozřešení této otázky, po zjištění, že se jednání B-y s obžalovaným omezilo na pouhé přijetí objednávky, jejíž konečné vyřízení v ten aneb onen způsob, s tím neb s oním omezením kupitele zůstalo vyhrazeno dodateli W-ovi, bylo by možno — přiznati neohrazení se obžalovaného proti výhradě práva vlastnického v účtech a v dopisech při dodávání zboží význam, který mu přikládá napadený rozsudek, že zboží bylo věcí obžalovanému jen svěřenou. Shledal-li nalézací soud, nezodpověděv řečenou otázku záporně, ve zboží svěřený statek a důsledkem toho v (protiprávním) nakládání se zbožím — správněji s výtěžkem zaň docíleným — zpronevěru, spočívá názor ten na nesprávném použití zákona, takže jest rozsudek v příslušné části výroku o vině stížen zmatkem § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř.

Proti výroku o přečinu § 485 tr. zák. namítá stížnost po právní stránce, že zřízením zástavního práva pro pohledávku Benjamina K-a nemohla ostatním věřitelům vzejíti újma, jelikož Benjamin K. si již při zapůjčení peněz obžalovanému vyhradil, že mu pohledávka bude později knihovně (na hostinci s použitím zápůjčky obžalovaným koupeném) zajištěna; zřízením zástavy plnil prý obžalovaný jen závazek, neměnilo prý se tím nic na majetkových poměrech obžalovaného a situace zůstala prý úplně stejná, jako kdyby byla pohledávka ta ihned z počátku zajištěna. Námitka, kterou stížnost zřejmě popírá, že šlo o výhodu věřiteli B. K-ovi, která byla na škodu ostatních věřitelů, neobstojí. Nezáleží na tom, jaké by byly postavení Benjamina K-a a míra uspokojení ostatních věřitelů, kdyby byla zřízena zástava pro pohledávku ihned při jejím vzniku, v roce 1923. Rozhodným jest jen, jaký byl skutečně dotýčný stav věcí v době, kdy nabyt obžalovaný vědomí o své neschopnosti k placení, t. j. v červenci 1926, po níž pak — 17. září 1926 — právo zástavní pro pohledávku K-ovu zřídil. Neboť, jakmile si obžalovaný uvědomil svou neschopnost k placení, měl ohlášením úpadku nebo žádostí o vyrovnací řízení zjednatí průchod zásadě, i ustanovením § 485 tr. zák. chráněné, že všichni neprivilegovaní a věcně nezajištění věřitelé dlužníka neschopného k placení mají býti z jeho jmění uspo-

kojení stejnoměrně, a zdržeti se — pod následky § 485 tr. zák. — jakéhokoliv jednání, kterým nastává ve vztazích věřitelů k celku nebo k některé složce jmění dlužníkovy takový přesun, že jest jím ona zásada prolomena ve prospěch jednoho a v neprospěch ostatních věřitelů. Takový přesun však nastal závadným skutkem, jímž nabyl Benjamin K. po řečené rozhodné době věcného, i proti ostatním věřitelům účinného práva na uspokojení své pohledávky až do plné její výše z nemovitostí obžalovaného, jejíž hodnota tím ostatním věřitelům ušla. Až do té doby měl Benjamin K. jen obligační proti ostatním věřitelům neúčinný nárok na zřízení zástavy a byl by proto — nebýti souzeného skutku — na ceně nemovitostí participoval jen stejnoměrně s ostatními věřiteli. Že se tím zmenšila kvota ostatních věřitelů a že tudíž byl závadný skutek újmou pro ně, je zjištěno rozsudečným výrokem, stížností nenapadeným, že by vyrovnací věřitelé byli utrpěli menší ztrátu, kdyby nebyla pohledávka Benjamina K-a do pozemkové knihy vložena. Že úmysl obžalovaného k této škodě směřoval, jest rozsudkem zjištěno větou, že obžalovaný vědomě a úmyslně nadřžoval věřiteli Benjaminu K-ovi, by došel uspokojení své pohledávky na škodu jiných věřitelů. Než právem vytýká stížnost tomuto výroku vadu nedostatku důvodů. Rozsudek opírá (odůvodňuje) uvedený závěr jediným poukazem na doznání obžalovaného, že tak učinil proto, by otec (Benjamin K.) o své peníze nepřišel. Lze — ježto stížnost v tomto směru ničeho nevytýká — ponechati stranou otázku, zda je citovaným předpokladem řádně odůvodněn výrok o úmyslu nadřžovacím, t. j. o úmyslu poskytnouti výhodu, něco, nač dotýčný věřitel nemá podle shora uvedené zásady právní nárok. Nepopíratelně však poukazem na ono doznání není kryt a odůvodněn výrok o poškozovacím úmyslu, — který — jak plyne již z doslovu § 485 tr. zák. — není totožným s úmyslem nadřžovacím, pokud se týče, není tímto úmyslem nutně dán; je však dán vědomím, že nezbytným důsledkem výhody jednomu věřiteli poskytnuté jest újma jiných věřitelů zejména ve kvotě, kterou budou pak jejich pohledávky uspokojeny. Odůvodnění bylo tím více třeba, protože obžalovaný nedoznal ani přímého úmyslu poškozovacího, ani vylíčeného vědomí, nýbrž hájil se tím, že si myslel, že se bohatě ožení a dluhy splatí. Pro vylíčené zmatky § 281 čís. 9 písm. a) a čís. 5 tr. ř. bylo rozsudek v částech výroku o vině, ve kterých jest jimi stížen, t. j. ve výroku o zločinu zpronevěry a přečinu nadřžování věřitelům, jakož i důsledkem toho také ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících zrušiti a, jelikož nelze se pro neúplnost a vadnost skutkových zjištění obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo za souhlasu generální prokuratury uznáno podle § 5 zákona čís. 3 ř. zák. na rok 1878 ihned v neveřejném sedění tak, jak se stalo.

Čís. 3296.

Formální vadnost výroku o trestu nemůže býti vytýkána zmatečnými stížnostmi, leda že by výtky ta sloužila dovozování uplatňované zmatečnosti rozsudku podle čís. 11 § 281 tr. ř.; výrok o trestu nemůže býti napadán z důvodu zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. ani po stránce obsahové.